

REVISTĂ LITERARĂ

reportaj - satiră - umor

Inregistrată Tribunalul Arad,
Secția III Nr. 22/938

Director:

SIMION MICLEA

Redacția și Administrația

ARAD

str. Gr. Alexandrescu Nr. 1

Telefon: 10-83

ABONAMENTE:

150 lei anual, 500 lei pt. întreprinderile mijlocii; 1000 lei anual pt. marile întreprinderi. Abonamentele se plătesc înainte.

Murăș, Murăș, apă lină...

— O binefacere naturală pe care fiscalul era s'o transforme în.. teatru
— Ce-au fost și ce sunt băile populare „Neptun” —
— Pagini de cronică arădană —

În afară de inundațiile cu cari Mureșul amenință periodic, — din ce cauze, nu interesează — în fiecare primăvară, anul acesta în colaborare cu fiscalul, a adus Aradului perspectiva de a rămâne fără posibilitate de răcorire, și, deci, fără vilegiatură la domiciliu. Faptele ce le vom relata aci, începuseră să devină realitate, însă până să se prindă de veste, Primăria a aranjat lucrurile și a îndepărtat sumbrele perspective de a transpira o vară întreagă fără altă posibilitate de răcorire decât sprințul și dușul domiciliilor și conjugal...

Acum fiindcă lucrurile s'au liniștit, să deschidem cronică Murășului, și să extragem din ea părțile privilegiate la... vilegiatură ce o acordă anual zeilor de mil da arădani ce nu-și pot permite luxul unei deplasări la munte sau la mare și la ne-cazurile cu cari vilegiatura este împreună...

Din bătrâni se povestește...

Să povestim deci...

Din cele mai vechi timpuri, Murășul a servit arădanilor mai săraci ca stațiune balneară, fiind folosit în deplina libertate sau în cadrul unor îngrădiri menite să asigure viața, ordinea și... morala publică și abia în al doilea rând, un oarecare câștig material antreprenorului sau primăriei, proprietara e drept a lor. Este adevărat, că din cauza „Moralei” Mureșului ca „baie” sau ca „băi” nu s'a bucurat de o trecere prea mare decât dela încheerea păcii care a pus capăt îngrozitorului măcel început acum 25 ani.

Ca la divorț!...

Până atunci, au făcut arădani baie în Murăș, dar așa, mai rudimentar, după cum le permiteau costumele — așa zise! — de baie cu cari morala de atunci îi îmbrăcase, adică, mai bine zis LE îmbrăcase. Același morală a dictat antreprenorilor antebelici ai băilor — azi băile populare „Neptun” — separațiunea completă — ca într'un proces de divorț! — a celor două sexe. Astfel, băile secolului al XIX a și a primei decade din secolul XX, aveau două secții: una pentru femei și alta pentru bărbați. Secțiile cu cabinele respective, erau despărțite de un perete înalt de scanduri, care în partea inferioară avea o deschizătură — un fel de strungă! — prin

care bărbații puteau zări capetele frumoaselor ce făceau „baie în secția lor”!... Strunga pomenită a fost un fel de inovație și, prin scopul ce-l avea, prilej de multe scandaluri...

O urmă a celor două secții o găsim azi în secția „broscărie” a băilor, adică în compartimentele rezervate copiilor și cucoanelor ce nu știu înote, compartimente despărțite și azi, destul de ermetic...

Concurență doctorilor

„Cronica ne mai povestește, — ca să trecem în altă ordine de idei — că la un moment dat unul dintre doctorii locali, a declarat și susținut cu multă convingere că nămolul din Mureș are calități curative... Un altul, tot doctor, a susținut că apa Murășului, împreună cu nămolul și razele soarelui, vindecă reuma; al treilea, acesta inginer, dacă nu ne înșelăm, a descoperit, câteva luni după ce d-na Curie izolase radium-ul, urmele acestui nobil metaloid în apele bătrânului și prozaicului Murăș... Evident, au fost povești, dar din ele se vede dragostea pe care arădani o au pentru apa Murășului...

Stăpânul!...

Cu timpul, alături de rămășițele de azi ale vechilor băi, s'a născut ștrandul militar, pe malul stâng al Murășului, în dreptul uzinei de apă. Ștrandul militar era administrat și condus de autoritățile militare. Prea multe date despre el nu sunt. Se menționează totuși că prin anul 1870, rege al ștrandului era locotenentul Păcurariu...

Revoluția costumului...

Morala a evaluat încet. Încet de tot și cu toate încercările făcute de arădani, morala n'a permis dărâmarea peretelui dintre cele două compartimente. A venit războiul mondial, sosiseră și primele semne ale dezagregării puterilor centrale, când — probabil sub influența principiului autodeterminării popoarelor — scandurile despărțitoare s'au prăbușit și prima frumoasă a apărut într'un costum de baie, cu brațele goale până la umeri și cu picioarele descoperite până la genunchi... A fost o revoluție în sensul strict al cuvântului. O revoluție în rândul bărbaților, o revoluție care destrăma morala veche, intronând una nouă, igienică și sportivă; a fost prevestirea revoluției din Octombrie, când popoarele monarhiei s'au eliberat de jugul ce-l purtau din vechime...

...Și introducerea nudismului!

Tot anul 1918 l-a fost data să vadă și prima manifestație nudistă la Arad. O frumoasă înolătoare, liberată prin dărâmarea zidului și introducerea noului costum de baie, s'a luat cu Murășul la trână și a început să innoate împotriva cursului. Murășul s'a supărat și i-a smuls costumul. Ea în focul luptei n'a observat, până când a eșit goală și albă din valurile Mureșului, spre delectarea celor ce asistaseră la lupta ei...

Băi de... ghiață

Un altul, pantofarul Alexandru Ciulina, se folosea de băile Murășului iarna și nu vara ca toată lumea. Prin anii 1924-25, Ciulina era eroul Aradului și al Mureșului. El făcea baie în gropile săpate în ghiaja grossă ce acoperea Murășul. Liceenii, alături de alți nenumărați sportivi, cari nu aveau curajul gestului lui Ciulina, se mulțumeau cu scaldatul în zăpada adunată prin curțile internatelor și caselor partilare pe unde erau găzduși... Și nici unul nu s'a îmbolnăvit!

O notă bună pentru primărie

Evoluția moralei și viața în aer liber dictată de noua doctrină medicală și igienică, au făcut ca băile în liber să fie de o importanță capitală în viața omului modern. Ca urmare și băile populare „Neptun” s'au dezvoltat într'un ritm accelerat, devenind, într'o întreprindere deficiente și neserioasă — cum erau considerate înainte de războiu, când acțiunile societății concesionare nu erau cotate — o foarte importantă sursă de câștig pe seama primăriei orașului nostru. Atât de importantă, încât în ultimii ani, a trebuit făcută o înolătoare nouă și clădite câteva sute de cabine noi. Cu toate aceste băile „Neptun” sunt încă departe de a satisface toate pretențiunile arădanilor. Primăria e în clar cu aceste lucrări și de aceia, începând de câțiva ani, studiază posibilitatea de a le mări și moderniza, scopul final fiind transformarea Aradului într'o importantă stațiune balneară pe malul drept al Mureșului...

Intervenția fiscalului!...

Străduințele aceste, permanente ale tuturor conducătorilor din ultimii ani, sunt însă împiedecate într'o măsură oarecare, de fiscalitatea excesivă a legilor noastre, care, pare-se, tind la încadrarea băilor de genul celor de aci, în categoria: lo-

(Continuare în pag. IV-a)

† Dumitru Mărculescu

Din rândurile noastre, a celor ce zi de zi și noapte de noapte suntem în slujba cetitorului setos de știri cari de cari mai senzaționale, a plecat, răpus de complicațiile unei apendicite rebele, camaradul Dumitru Mărculescu, redactorul ziarului „Știrea”.

Dumitru Mărculescu, descinsese la Arad din molema Moldova, după ce petrecuse câțiva ani la Cluj unde și-a risipit talentul pe scena Teatrului Național și n redacția „Voinței”

Firea lui blândă l-a făcut prieten tuturor. Mai tinerț și mai bătrân. Tot mulțumită el, Dumitru Mărculescu s'a putut lega de Aradul acesta pe care mulți îl repudiază; și-a putut încadra condeiul — aciculat, adesea, de o ușoară și fină ironie — alături de ale noastre, a celor băștinași, întru reprezentarea demnă a acestui oraș de strajă...

Se legase Dumitru Mărculescu, atât de puternic de pământul și soaretea Aradului, încât numai rareori, câte o expresie sau câte-un cuvânt neaoș moldovenesc ne amintea de locurile sale natale...

Era al nostru, — întreg... A muncit zi și noapte; — căci a fost un profesionist al condeiului — cinstindu-și profesiunea și cinstindu-se pe sine.

Dar Dumitru Mărculescu n'a făcut numai gazetărie. Nu. Fire de artist, — lubea frumosul în toate manifestațiile lui. Cu slabele mijloace ce profesiunea noastră i le-o pus la dispoziție, Dumitru Mărculescu și-a înjghebat o colecție — mică — de tablouri bune în mijlocul cărora se retrăgea adeseori, — să viseze!...

...Anii petrecuți la Naționalul din Cluj, l-au urmărit și aici, unde talentul său dramatic nu s'a mai putut manifesta pe scenă. S'a manifestat altfel: prin lucrarea dramatică „Sclavii liberi” apărută în urmă cu câțiva ani.

...Acum Dumitru Mărculescu nu mai este. A plecat — la 39 ani — dintre noi pe neașteptate și fără să-și la rămas bun. El n'a vrut așa!

...Să-i fie ușoară țărâna românească a Aradului!

Cai buni

Târgul s'a făcut repede. 12000, doi cai de lucru. Dar la tocmeală, cumpărătorul a cerut să fie tratat, după încheierea afacerii cu un litru de rachiu.

Apoi uitându-se mai bine la cai și părându-l-se c'ar avea motive să cam strâmbe din nas, s'a răzgândit și-a cerut ca în locul rachiiului, vânzătorul să-i spună sincer cam cum își call, — asigurându-l că l-a cumpărat cu titlu definitiv.

— Apăi, caii, to-ți cunosc bine. Vezi-l pă asta? Dacă asta ar fi așa cum ar trebui să fie celalalt, dumneata ai avea doi cai buni...

Eroare!

Defunctul rege George al Greciei a lăsat multe anecdote pe urma sa. Printre altele se spune că acum vreo cincizeci de ani, regele încă tânăr fiind, veni să viziteze un mic târgușor.

Regiunea era foarte bogată și mai ales în porci. Primarul după ce prezintă omagiile sale și ale întregului târg, așteaptă să fie cheționat de rege, care nu știa ce să-l întrebe. Uitându-se în jurul său, zise:

— Aveți mulți porci pe aici?

— Să ertați, Sire. Numai eu și popa satului. Stupoare. Totul se explică în așa. Era eroare de persoană. În greceasca modernă, porc și văduv se scriu chiroș și cheros dar se pronunță la fel, chiroș.

Bravul primar de țară nu-și putuse închipui că un cap încoronat ar putea să se scoboare până ase interesa de amicul lui Sf. Antoniu.

Șmecherul

Pe bordul unui vapor :

— Mereu se anunță naufragiul de vapoare.

— De-ai eu m-am și pus o cămașă de damă.

— Dar la ce ?

— Nu știți că în caz de naufragiu, se solvează întâi femeile ?

Muzica viitorului

În ora de muzică a unui liceu de fete, profesorul întreabă :

— Ce înțelegeți prin muzica viitorului ?

— Cântec de leagăn, domnule profesor.

Grijă

Citesc că peste 500 de milioane de ani, soarele nu ne va mai lumina.

— Astea sunt vești făcute în scopul de a ne urca prețul electricității !

Pentru cititori

Săptămâna trecută, din cauza sărbătorilor, BRAVO! n'a apărut.

Incepând cu acest număr, ne reluăm apariția regulată.

A V I Z

Toți cei ce au primit spre vânzare „Cărintariu lui Iuân Nojiță” sunt insistent rugați să trimită socotelile, împreună cu banii rezultați din vânzare și „Cărintările” rămase nevândute.

Totodată, cei ce doresc ca în lunile de toamnă și de iarnă să se ocupe cu vânzarea „Cărintariului lui Iuân Nojiță” — să ne comunice numărul aproximativ de exemplare de care au nevoie, pentru a le putea pregăti din timp.

Jucați cu încredere la Loteria de stat COLECTURA OFICIALĂ

Sediu central: Cluj, Str. Reg. Mario 46
Colectura oficială: Brad, Str. Brătianu 3

Adrian C. Brudariu

Alegerile recente — făcute în altă atmosferă decât aceea a demagogiei deșantate de până mai ieri — au conferit d-lui Adrian C. Brudariu, prodecanul Baroului Avocaților din Timiș-Torontal, titlul pe deplin meritat de deputat al intelectualilor din Ținutul Timiș.

Cine-a urmărit, cât de atent viața socială și culturală a Bănătuului în ultimii ani, a întâlnit numele și activitatea d-lui Adrian C. Brudariu la loc de cinste. Căci domnia sa nu este numai avocatul care-și apără conștiințios clienții, ci este și intelectualul de reală valoare, care în făcerea cabinetului de lucru, este preocupat de problemele neamului său.

D. Adrian C. Brudariu, este fiu institutor din Vaslui Moldovei, în a cărei capitală de frumoasă și puternică tradiție culturală și-a făcut studiile secundare și universitare.

În timpul războiului, luptător pe frontul aprig, a fost rănit în Munții Gorjului la plămâni. Un amănunt interesant este faptul că domnia

sa a fost comandantul eroinei Ecaterina Teodorolu.

După război a intrat în magistratură iar în 1926 a demisionat pentru a intra în avocatură, unde repede s'a impus prin priceperea juridică și vorba caldă! Astăzi, d. Adrian C. Brudariu este prodecan al Baroului din Timișoara și consilier al Uniunii Avocaților din România.

Activitatea politică a d-lui Adrian C. Brudariu a fost deasemeni prodigioasă, ca și cea culturală, d-sa fiind președintele secției politico-sociale a Institutului Social Banat-Crișana.

Conferețiar erudit, d. Adrian C. Brudariu a ținut la Școala Politehnică din Timișoara, mai multe conferințe interesante și documentate.

Din 1938, de când Țara a primit o nouă orientare — de astădată cea bună — d. Adrian C. Brudariu s'a încadrat în ritmurile prefacerilor sănătoase, fiind numit membru în Consiliul Superior Național.

Iadă deci o viață de muncă rodnică pentru binele Țării!

cu 20% reducere
Cumpărați ultimele noutăți literare — la
Librăria Românească
PETRE MILOȘ
ARAD, str. Brătianu — peste drum de poșta mare
În provincie expediază contra-ramburs

Telegrame externe

MADRID, 8 (Verito-presso) — Printre măsurile luate de guvernul generalisimului Franco, figurează și inventarierea tuturor bunurilor naționale. Printre aceste, cu mențiuni speciale vor fi încadrate și terenurile vândute sub vechiul regim precum și acele — mobile sau imobile — de cari beneficiază oamenii noului regim...

NEAPOLE, 8 (Dictator-press). — Urmând principiul dirijării întregii vieți publice, autoritățile locale au dispus revocarea, dela câțiva membri ai camerei presei, a favorurilor obișnuite ce le-au fost acordate. Aceasta, pentru că ar fi menționat în articolele lor greva măgarilor cari urcă turiștii spre Etna, grevă provocată de fiscalitatea excesivă a regiei autonome municipale, care a dus la urcarea tarifelor și prin urmare a rației de iarbă și fân ce o primeau măgarii...

Cazul va fi supus unei comisii de arbitraj, prezidată de Duce...

ANDORA, 8 (Contraband-press). — Datorită scăderii numărului transporturilor de arme prin contrabandă ce ce făcea din Europa în Spania cu concursul miciei noastre republici, veniturile ei au scăzut în așa fel, încât nu mai pot fi adunate nici măcar câteva mii de franci necesare salarizării personalului din administrație. Pentru remedierea situației a fost convocată o adunare, a cărei desbateri au fost conduse de președintele republicii.

După ample desbateri, s'a decis instituirea unui nou impozit: câte 12 franci pe an de fiecare fereastră a casei, fereastră așezată spre stradă. Pentru cele așezate spre străzile principale se vor plăti câte 24 franci,

iar pentru cele spre curte, câte 6 franci anual. În cazul când aceste impozite nu vor da rezultatul dorit, un delegat va fi trimis în România pentru a studia impozitele pe fumuri, pe stupi, etc., ce-au fost în vigoare pe timpul fanarioșilor...

PARIS, 8 (Gourmad et Housdroucatur-press) — Noul „slogan” al comisiei economice a guvernului „cumpărați cât mai mult, — cumpărați cât mai des!” face furori în toată Franța, care, astfel este cuprinsă de o adevărată furie a cumpărăturilor. În special, alimentele și trufandalele — cu toate că au prețuri exagerate — se bucură de atenția cetățenilor, toți mari amatori de mâncare bună și fină. În cursul acestei campanii, s'a relevat îndeosebi conducerea orașului Arras, capitala departamentului Artois din nordul Franței. Trufandalele și zarzavaturile fiind ceva mai scumpe, nu prea aveau trecere. Conducerea orașului constatând lucrul acesta și nevoind să rămână mai prejos în cadrul campaniei de circulație a banului, a recurs la un mijloc ingenios cu scopul de a mări pofta de mâncare a cetățenilor. S'a apucat anume și n'a mai reparat spărături asfaltului de pe străzi, iar acolo unde nu se găseau gropi și hâr-

toape, le-a creat în mod artificial prin serviciul tehnic. În felul acesta cetățenii orașului, cari circulă preferințe în automobile și trăscuri scuturate de hârtoapele și gropi peste cari trec, flămânezesc mai repede, astfel că trebuie să mănânce mai mult și mai des. Or, aceea aduc după ele și cumpărarea mai multă și mai mare de alimente primăvară!

Cochetărie precocă

— Marioara citește într'un cântec o femeie a născut o fetiță cu două capete:

— Ferice de ea, suspină Marier. Când va fi mare va putea să poartă două pălării de odată.

Intre oameni de lume.

EA — (Văduva surzătoare) Căți ani îți dați ?

— Dece ?

— Nu știu dacă să vă dau 10 ani mai puțin — judecând după fizionomie — sau să vă dau 10 ani mai mult, judecând după inteligență — d-stră!

— Am auzit Coane Ionel că câștigat la loterie. Cu ocazia asta poate că o să-mi dați și mie bani pe care mi-i datorați.

— Nicl prin cap nu-mi trece. Dacă ai câștigat, sau eu am câștigat ?

— Fiule, e mai greu să păstrezi o avere decât s'o agonisești.

— În cazul acesta, lasă-mă să-mi agonisești pe a ta și să-mi dai.

Căutăm corespondenți în Almaș, Aradul nou, Bărzău, Buteni, Baia de Criș, Cermănești, Ineu, Lipova, Pâncota, Radu, Sântana, Sânicolaul mare, Târnova, și în toate celelalte comune mai mari din județul Arad și celelalte județe din Ținutul Timiș.

Se va scrie la redacție

Mica publicitate

A. B. C. școală particulară, P. Iancu Nr. 2. Învățați limbile: franceză, germană, 10m etc. precum și: contabilitate, tipografie, stenografie. Se pregătesc elevi în particular.

MAȘINI DE SCRIS de vânzare și de împrumut, la M. SZEGFÜL, str. Brătianu 7. Tel. 11-44. Ateliere special de reparațiuni pentru mașini de scris, mașini de calcul, tocuri rezervoare. Depozit de mașini — șapirograf — indigo și accesorii pentru mașinile de scris.

Ceasuri și bijuterii din aur și argintabil cu prețurile cele mai eștințabile. Firma IOSIF REINER Arad, str. Ionel Pirici 3., în dosul Teatru Comunal.

Atențiune!

Doamnelor și Domnilor, cari doresc să poarte costum elegant și la prețurile făcute după măsura și gustul D-voastră să se adreseze

Croitoriei: GH. GHIURITĂ

Arad, Calea Aurel Vlaicu No. 19 viz-a-viz cu gara C. F. Execută tot felul de uniforme, cu cele mai reduse prețuri.